תוספתא מגילה

תוספתא

geulaquiz.com

פרק א

א כרכין המוקפין מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר רבי [יהודה] בן קרחה אומר מימות אחשורוש אמר רבי יוסי ברבי יהודה היכן מצינו לשושן הבירה [שמוקפת] חומה מימות יהושע בן נון [אלא] (אסתר ט) משפחה ומשפחה מדינה ומדינה עיר ועיר הסמוכין לכרך [ונראין עמו הרי הן כיוצא בו].

ב היוצאין [בשיירא] ומפרשין בספינה קורין בארבע עשר חל להיות בערב שבת [כרכין המוקפין חומה] מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות קורין בו ביום רבי יוסי אומר [אומר אני שלא יקדמו בני כרכין לבני עיירות אבל קורין עמהן] בו ביום חל להיות בשבת כפרים מקדימין ליום הכניסה ועיירות גדולות קורין בערב שבת [ומוקפין חומה לאחר שבת] רבי אומר אומר אני הואיל ונדחו עיירות [גדולות] ממקומן ידחו ליום הכניסה.

ג אמר רבי יהודה אימתי [מקום שנכנסין בשני ובחמישי אבל מקום שאין נכנסין לא בשני ולא בחמישי] הואיל ומסתכלין בה אין [מסתכלין בה] אלא בזמנה.

ד מקרא מגילה ותרומת שקלים מקדימין ולא מאחרין ספק מילה וזמן עצי כהנים ט״ב חגיגה והקהל מאחרין ולא מקדימין. אע״פ שאמרו מקדימין [ולא מאחרין קורין את המגילה] וגובין ומחלקין בו ביום שאין עיניהם [של עניים] נשואות אלא ליום מקרא מגילה שנאמר (אסתר ט) והימים האלה נזכרים ונעשים [וגו׳ ועוד] לקיים את השמחה בזמנה.

ה מגבת פורים לפורים ומגבת העיר לאותה העיר אין מדקדקין במגבת פורים אבל לוקחים את העגלים ושוחטין ואוכלין אותן והמותר [אל] יפול לכיס של צדקה ר״א אומר מגבת פורים [אל יעשה ממנו עני רצועה לסנדלו].

ו רבי מאיר אומר [הלוה מעות מחבירו] ליקח בהן פירות אל יקח בהן כלים כלים אל יקח בהן פירות [מפני שגונב דעת המלוה] רבי שמעון בן אלעזר אומר משום ר״מ [הלוה מעות מחבירו] ליקח בהן חלוק אל יקח בהן טלית טלית אל יקח בהן חלוק [מפני שגונב דעת מלוה].

ז קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה [שנה צריכין לקרותה] באדר השני שכל מצות שנוהגות [באדר השני נוהגות באדר הראשון] ר״א בר׳ יוסי אומר [משום רבי זכריה בן הקצב] אין [צריכין לקרותה באדר השני שכל מצות הנוהגות באדר שני אין נוהגות באדר ראשון חוץ מהספד ותענית שנוהגין בזה ובזה שטרות שבזה ובזה בראשון כותבין אדר ואדר שני נכתב תניין].

ח אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש [בלבד] ר׳ יהודה [אומר] אף מכשירי אוכל נפש רבי נחוניא בן הקנה [אומר יום הכפורים הרי הוא כשבת לתשלומין] אין בין שלשה תעניות שניות לשבע אחרונות אלא תרועה ונעילת חנויות בלבד [אין בין מודר הנאה מחבירו סתם למודר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש].

ט אין בין נזיר סתם לנזיר ל׳ [אלא] שהנזיר סתם מגלח ליום [שלשים ואחד] ואם גלח ביום ל׳ [לא] יצא נזיר ל׳ מגלח ליום ל׳ ואחד [אם] גלח ביום ל׳ יצא וזה וזה מצותן לגלח [ליום] ל׳ ואחד. אין בין דם המת לדם תפיסה אלא שדם המת נזיר מגלח עליו וחייבין על טומאת מקדש וקדשיו דם תפיסה אין נזיר מגלח עליו ואין חייבין על טומאת מקדש וקדשיו.

י אין בין כזית מן המת למת אלא שכזית מן המת פתחו בטפח והמת פתחו בד׳ טפחים אין בין כזית מן המת לעצם כשעורה אלא טומאת אהל בלבד. אין בין אבר מן המת לאבר מן החי אלא שאבר מן המת [הבשר] הפורש ממנו טמא ואבר מן החי [הבשר] הפורש ממנו טהור.

יא אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה שלש אלא קרבן אין בין זב לזבה אלא שהזב טעון ביאת מים חיים זבה אין טעונה ביאת מים חיים [אין בין זבה לנדה אלא קרבן אין בין קרבן זבה ליולדת אלא הבאת קרבן אין בין נדה לשומרת יום כנגד יום אלא ספירת שבעה בלבד].

יב אין בין בית [המוסגר] לבית המוחלט אלא שהבית [מוסגר מטמא בתוכו] והמוחלט מתוכו ומאחוריו [זה וזה מטמא בביאה] אבנים שיש בהן נגע מטמאות מאחוריהן אין בין נדרים לנדבות אלא שהמקדיש נדרים לבדק הבית ואבדו חייב באחריותן נדבות אין משלם אלא טובת הנאתו בלבד.

יג אין בין במות יחיד לבמות צבור אלא כל שנדר ונדב קרב בבמות יחיד [כל] שאין נדר ונדב קרב בבמת צבור. אין בין שילה לירושלים אלא שבשילה בנין אבנים מלמטה ויריעות מלמעלה.

יד אין בין כהן [משוח בשמן המשחה] המשמש לכהן משוח שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה [אין בין מרובה בבגדים משמש למרובה בגדים שעבר אלא פר הבא על כל המצות אין בין כהן משוח שעבר למרובה בבגדים שעבר אלא פר הבא על כל המצות] אין בין כהן מרובה בבגדים משמש לכהן משוח שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה אין בין כהן משוח משמש לכהן מרובה בבגדים שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה ופר הבא על כל המצות.

פרק ב

א הקורא את המגילה למפרע לא יצא וכן בהלל [וכן בתפלה] וכן בקריאת שמע הקורא את המגילה [וטעה] והשמיט בה פסוק אחד לא יחזור ויקרא אותו הפסוק בפני עצמו אלא מתחיל מאותו הפסוק וגומר עד סוף וכן בהלל [וכן בתפלה] וכן בקריאת שמע נכנס לבית הכנסת ומצאן שקראו חציה וגמר עמהן לא יחזור ויקרא מראשה ועד אותו מקום אלא מתחיל מראשה וגומר עד סוף וכן בהלל [וכן בתפלה] וכן בקריאת שמע.

ב קראה בלילה לא יצא ידי חובתו א״ר יוסי מעשה בר׳ יוחנן בן נורי שקראה בצפורי בלילה אמר לו אין שעת הסכנה ראיה קראה על פה לא יצא ידי חובתו אמר [רשב״א] מעשה בר׳ מאיר שהלך [לאסיא] לעבר [את] השנה [לא מצא] שם מגילה כתובה עברית [כתבה מפיו וחזר] וקרא מתוכה קראה בין עומד בין יושב בין מוטה בין שהעמיד לה [תורגמן] בין שבירך לפניה [ובין שבירך] לאחריה ולא בירך לפניה לא בירך לפניה ולא לאחריה יצא אר״ש מעשה בר״מ שקראה בבית הכנסת בטבעין מיושב והיו בני הכנסת יושבין כיון [שנגמרה] מקצתה נתנה לאחר וברך עליה.

ג קראה בלעז הלעוזות יוצאין ידי חובתן קראה אשורית שומעין [ושאין שומעין] יוצאין י״ח לעולם אין יוצאין ידי חובתן עד שתהא כתובה אשורית בלשון עברי על הספר ובדיו.

ד הכל חייבין בקריאת [מגילה] כהנים לוים וישראלים [ועבדים] משוחררין חללין נתינים [וממזרים] סריס אדם וסריס חמה פצוע דכא וכרות שפכה כולן חייבין ומוציאין את הרבים י״ח אנדרוגינוס מוציא מינו ולא את שאינו מינו טומטום אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו מי שחציו עבד וחציו בן חורין אין מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו נשים ועבדים וקטנים פטורין ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן. אמר רבי יהודה קטן הייתי וקריתי לפני ר׳ טרפון בלוד וקלסני] א״ר קטן הייתי וקריתיה [לפני ר׳ יהודה באושא והיו שם זקנים ולא אמר אחד מהן דבר] אמרו לו אין מביאין ראיה מן המתיר [מכאן ואילך הנהיגו שיהו קטן קורין אותה לרבים].

ה מצות מגילה מתחלתה ועד סופה דברי רבי מאיר ר׳ יהודה אומר מאיש יהודי ר׳ יוסי אומר (אסתר ג) מאחר הדברים האלה ר״ש בן [אלעזר] אומר (אסתר ו) מבלילה ההוא אבל הכל מודים [שמצותה לגמור עד סוף].

ו כל יום הנף אסור בחדש כל יום השביעי חייב בסוכה וכל יום השביעי כשר ללולב כל יום השמיני כשר למילה וכל הלילה כשר לקצירת העומר ולהקטיר חלבים ואיברים זה הכלל דבר שמצותו ביום כשר כל היום ודבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה [אבל אין] חייבין עליהן משום נותר ואין מחשבה פוסלת בהן משום פגול עד שיעלה עמוד השחר.

ז ר׳ מנחם בר׳ יוסי אומר [בני הכנסת לא יקחו את הרחבה] א״ר יהודה בד״א בזמן שלא התנו עמהן פרנסי אותה העיר אבל אם התנו עמהן פרנסי העיר רשאין לשנותה לכל דבר שירצו.

ח העושה תיבה ומטפחות לספר עד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי לישתמש בהן הדיוט ומשנשתמש בהן גבוה אין רשאי לישתמש בהן הדיוט וכלים שנשתמש גבוה אל ישתמש בהן הדיוט אבל משאיל אדם מטפחתו לספר וחוזר ולוקחה ממנו מטפחת ספרים משנין אותם מספרים לספרים אבל לא לדברים אחרים.

ט העושה מנורה ונר לבית הכנסת עד שלא נשתקע שם הבעלים מהן [רשאי] לשנותן לדבר אחר משנשתקע שם הבעלים מהן אין רשאי לשנותן לדבר אחר [יחיד שפסק צדקה בעירו נותנה לעניי עירו בעיר אחרת נותנה לעניי עיר אחרת הפרנסים שפסקו צדקה בעירן נותנין אותה לעניי עירן בעיר אחרת נותנין אותה לעניי עיר אחרת] הפוסק צדקה עד שלא זכו בה הפרנסין רשאי לשנותה לדבר אחר משזכו בה הפרנסין אין רשאי לשנותה לדבר אחר אלא מדעתן.

י [נכרי שהקדיש קורה לבית הכנסת וכתוב עליה לשם בודקין אותו אם אמר לשם הקדש נדרתי גונזין אותו ואם אמר לשם בית הכנסת נדרתי גורדין מקום השם וגונזין אותו ומשתמשים במותר] כלי גבוה עד שלא נשתמש בהן גבוה רשאי לישתמש בהן הדיוט משנשתמש בהן גבוה אין רשאי לישתמש

בהן הדיוט וכלים שנעשו מתחלתן להדיוט אין עושין אותן לגבוה אבנים וקורות שחצבן מתחלה להדיוט אין בונין [אותו] בהר הבית אבני היכל ועזרות שנפגמו אין להם פדיון וטעונין גניזה אמר רבי יהודה מעשה ברבי אלעזר ברבי צדוק שלקח בית הכנסת של אלכסנדריא שהיתה בירושלים והיה עושה בה כל חפצו לא אסרו אלא [שלא יהא] שם הראשון קרוי עליו.

יא בתי כנסיות אין נוהגין בהן קלות ראש לא יכנס להן לא בחמה מפני החמה ובצינה מפני הצינה ובגשמים מפני הגשמים ואין אוכלין בהן ואין שותין בהן ואין ישנין בהן ואין מטיילין בהן ואין ניאותין בהן אבל קורין ושונין ודורשין בהן בהספד של רבים מספיד בהן אמר רבי יהודה בד״א בישובן אבל בחורבנן מניחין אותן ומגדלין בהן [העשבים] מפני עגמת נפש.

פרק ג

א ר״ח אדר שחל להיות בשבת קורין פ׳ שקלים ומפטירין (מלכים ב י״ב:ח׳) פ׳ שקלים שביהוידע הכהן איזו היא שבת ראשונה כל שר״ח אדר חל להיות בתוכה אפילו בע״ש בשניה זכור ומפטירין (שמואל א ט״ו:ב׳) כה אמר ה׳ צבאות פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל איזו היא שבת שניה כל [שפורים חל] להיות בתוכה ואפילו בע״ש בשלישית פרה אדומה ומפטירין (יחזקאל ל״ו:כ״ה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם איזו היא שבת שלישית כל שסמוכה לפורים מאחריו רביעית החודש הזה לכם ראש חדשים ומפטירין (יחזקאל מ״ה:י״ח) כה אמר ה׳ בראשון באחד לחודש איזו היא שבת רביעית כל [שר״ח] ניסן [חל] להיות בתוכה ואפי׳ בע״ש.

ב היתה פ׳ שקלים סמוכה לאדר בין מלפניה בין מלאחריה קורין אותה וחוזרין וכופלין אותה וכן בשניה וכן בשלישית וכן ברביעית וכן בפורים שואלים הלכות [הפסח] בפסח והלכות עצרת בעצרת הלכות [החג] בחג בבית הועד שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום רשב״ג אומר שתי שבתות.

ג יו״ט [הראשון] של פסח קורין [פרשת (ויקרא כ״ג:כ״ד) הנף שבתורת כהנים] ושאר [כל] ימות הפסח [מדלגין מעניינות הפסח הכתובין בתורה בעצרת] (דברים טו) שבעה שבועות [וי״א] בחדש השלישי בר״ה (ויקרא כ״ג:ל״ד) [דבר אל בני ישראל לאמר] בחדש השביעי [באחד לחודש וגו׳] וי״א (בראשית כ״א:א׳) וה׳ פקד את שרה ביוה״כ קורין אחרי מות ומפטירין (במדבר כ״ט:י״ב) בעשור שבחומש הפקודים [ביו״ט] הראשון של חג קורין (ויקרא כג) [דבר אל בני ישראל לאמר] בחמשה עשר יום לחודש השביעי הזה חג הסוכות וגו׳ בשני (במדבר כט) ביום השני בשלישי ביום השלישי [ברביעי וביום הרביעי בחמישי וביום החמישי בששי וביום הששי בשביעי וביום השביעי בשמיני וביום השמיני].

ד בר״ח של חנוכה [קורין] (במדבר כ״ח:י״א) ובראשי חדשיכם מקום [שפוסקין בשבת בשחרית משם מתחילין] במנחה במנחה [משם מתחילין] בשני בשני [משם מתחילין] בחמישי בחמישי [משם מתחילין בשבת הבאה ר׳ יהודה אומר מקום שפוסקין בשבת בשחרית משם מתחילין לשבת] הבאה.

ה ביו״ט חמשה ביוה״כ ששה בשבת שבעה [אם רצו להוסיף אל יוסיפו] דברי ר׳ ישמעאל רבי עקיבה אומר ביום טוב חמשה ביוה״כ [ששה ובשבת שבעה ואם רצו להוסיף מוסיפין] הכל עולין למנין שבעה אפילו [אשה אפילו קטן אין מביאין את האשה לקרות ברבים].

ו בית הכנסת שאין להם מי שיקרא אלא אחד עומד וקורא ויושב אפילו שבעה פעמים בית הכנסת של לעוזות אם יש להם מי שיקרא עברית פותחין עברית וחותמין אם [אין להם מי שיקרא אלא אחד אין קורא אלא אחד].

ז אין עושין מעמד ומושב פחות משבעה פעמים ואין אומרים ברכת אבלים פחות מעשרה [ואין מעמד פחות מעשרה] ואין אבלים מן המנין אין אומרים ברכת חתנים פחות מעשרה וחתנים מן המנין אומרים ברכת חתנים בין בסעודת אירוסין בין בסעודת נשואין בין בחול בין בשבת רבי יהודה אומר אם באו פנים חדשות אומרים ברכת חתנים ואם לאו אין אומרים ברכת חתנים.

ח אימתי מסיעין על החדש לאור עיבורו כיצד חל להיות ערב שבת ושבת מסיעין עליו למוצאי שבת אמר רבי אלעזר ברבי צדוק כך היו חבורות שבירושלים נוהגין אלו לבית המשתה ואלו לבית האבל אלו לסעודת אירוסין ואלו לסעודת נשואין אלו לשבוע [בן] ואלו לליקוט עצמות שבוע הבן וליקוט עצמות שבוע הבן קודם לליקוט עצמות בית המשתה ובית האבל בית המשתה קודם לבית האבל רבי ישמעאל היה מקדים בית האבל לכולם שנאמר (קהלת ז׳:ב׳) טוב ללכת אל בית אבל [וגו׳] רבי מאיר אומר [משום ר׳ עקיבה] מה תלמוד לומר (שם) והחי יתן אל לבו עבד דיעבדון לך לווייה דילוון לך ספוד דיספדונך קבור דיקברונך.

ט אין קורין בתורה פחות משלשה פסוקין [בכרך אחד] אם היתה פרשה של ארבע ושל חמשה הרי זה קורא את כולה היתה פרשה של חמשה וקרא שלשה והניח את השנים העומד אחריו לקרוא קורא אותן שנים ועוד שלשה בפרשה אחרת אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה הרי זה קורא את כולה אין מפטירין בנביא פחות משלשה פסוקים [בכרך אחד] אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה [פסוקין] הרי זה קורא את כולה המקצר הרי זה משובח [אם היתה פרשה קטנה] כגון (ישעיהו נ״ב:ג׳) כה אמר ה׳ חנם נמכרתם [קורא אותה בפני עצמה].

י אין משיירין בסוף הספר אלא כדי שיקראו שבעה שייר כדי שיקראו ששה קורא אותן ששה ועוד שבעה בחומש [אחד] אין משיירין בסוף התורה אלא כדי שיקראו שבעה שייר כדי שיקראו ששה וקראו אותן ששה חוזר הענין וקורא אותן שבעה.

יא מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה [ואין] מדלגין מנביא לנביא ובנביא של שנים עשר [מדלגין] ובלבד שלא ידלג מסוף הספר [לראשו].

יב [מכרכין תורה במטפחות תורה וחומשין במטפחות חומשין תורה וחומשים במטפחות נביאים אבל לא נביאים במטפחות תורה וחומשין ונותנין תורה על גבי תורה וחומשין] ע״ג חומשין [תורה] וחומשין על גבי נביאים [אבל לא נביאים על גבי תורה וחומשין].

יג א׳ קורא בתורה וא׳ מתרגם לא יהא א׳ קורא ושנים מתרגמין ולא שנים קורין וא׳ מתרגם ולא שנים קורין ושנים מתרגמין אחד קורא בנביא וא׳ מתרגם א׳ קורא ושנים מתרגמין אבל לא שנים קורין וא׳ מתרגם ולא שנים קורין ושנים מתרגמין אחד קורא מגילה וא׳ מתרגם א׳ קורא ושנים מתרגמין שנים קורין וא׳ מתרגם שנים קורין ושנים מתרגמין קטן מתרגם על ידי גדול אבל אין כבוד שיתרגם גדול על ידי קטן שנאמר (שמות ז׳:א׳) ואהרן אחיך יהיה נביאך חזן הכנסת לא יקרא עד שיאמרו לו אחרים וכן ראש בהכ״נ לא יקרא עד שיאמרו לו אחרים שאין אדם [מבזבזהו בידיו] לעצמו חזן הכנסת העומד לקרות אחד עומד ומחזן לו עד שעה שיקרא.

יד כיצד היו זקנים יושבין פניהם כלפי העם ואחוריהן כלפי קודש כשמניחין את התיבה פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי קדש [כשהכהנים נושאים כפיהם פניהם כלפי העם ואחוריהן כלפי קדש] חזן הכנסת [פניו כלפי קדש] וכל העם פניהם כלפי קדש שנאמר (ויקרא ח׳:ד׳) ותקהל העדה אל פתח אהל מועד. אין פותחין פתחי בתי כנסיות אלא למזרח שכן מצינו בהיכל שהיה פתוח למזרח שנא׳ (במדבר ג׳:ל״ח) והחונים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה אין בונין אותו אלא בגובהה של עיר שנא׳ (משלי א׳:כ״א) בראש הומיות תקרא.

טו איזו היא קימה שאמרה תורה (ויקרא י״ט:ל״ב) מפני שיבה תקום עומד מפניו בתוך ארבע אמות איזה הוא הדור שאמרה תורה (שם) והדרת פני זקן לא עומד במקומו ולא מדבר במקומו ולא סותר את דבריו נוהג בו מורא ויראה [משא ומתן בכניסה] וביציאה [והן] קודמין לכל אדם שנאמר (דברים א׳:ט״ו) ואתן אותם ראשים עליכם היוצא למלחמת הרשות חופר ויושב חופר ומכסה שנאמר (דברים כ״ג:י״ד) וחפרת בה ושבת וגו׳. המסיך את רגליו פניו כלפי העם המטיל את המים אחוריו כלפי קדש אמר רבי יוסי בד״א מן הצופין ולפנים אבל מן הצופין ולחוץ אין צריך.

טז הפורס על שמע והמברך על [הפירות ועל] המצות הרי זה לא יענה אחר עצמו אמן אם ענה הרי זה דרך בורות אין עונין אמן לא יתומה ולא קטופה בן עזאי אומר העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים קטופה יתקטפו ימיו ארוכה יאריך ימים ושנים.

יז פוחח פורס על שמע ומתרגם רשב״ג אומר יהא זהיר בעצמו שלא יתגלה סומא פורס על שמע ומתרגם ר׳ יהודה אומר כל שלא ראה מאורות מימיו לא יפרוס על שמע אמרו לו הרבה דרשו במרכבה ולא ראו אותה מעולם כהן שיש בו מום בפניו בידיו וברגליו הרי זה לא ישא את כפיו מפני שהעם מסתכלין בו ואם היה חבר עיר ה״ז מותר הרי שהיה [עוטף במעפורת ובפילדים] אין כבוד שיקרא ויתרגם ויעבור לפני התיבה וישא את כפיו.

יח התולה מזוזתו בתוך פתחו סכנה ואין בה מצוה נתנה במקל ותלאה אחר הדלת סכנה ואין בה מצוה של בית מונבז המלך היו עושין כן בפונדקאות.

יט יש נקראין ומתרגמין נקראין ולא מתרגמין לא נקראין ולא מתרגמין מעשה בראשית נקרא ומתרגם מעשה לוט ושתי בנותיו נקרא ומתרגם מעשה יהודה ותמר נקרא ומתרגם מעשה עגל ראשון נקרא ומתרגם הקללות שבתורה נקראין ומתרגמין לא יהא אחד מתחיל ואחד גומר אלא המתחיל הוא גומר את כולן אזהרות ועונשין שבתורה נקראין ומתרגמין [מעשה אמנון ותמר נקרא ומתרגם] מעשה אבשלום בפלגשי אביו נקרא ומתרגם מעשה פלגש בגבעה נקרא ומתרגם (יחזקאל כב) הודע את ירושלים נקרא ומתרגם ומעשה באחד שהיה קורא לפני רבי אליעזר הודע את ירושלים ומתרגם אמר לו צא והודיע תועבותיה של אמך [המרכבה] קורין אותה לרבים. מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם ומעשה ברבי [חנניה] בן גמליאל שהיה [קורא בעכו] (בראשית כ״ה:ט״ז) וילך ראובן וישכב את בלהה וגו׳ ויהיו בני יעקב שנים עשר ואמר למתרגם אל תתרגם אלא אחרון מעשה עגל השני נקרא ולא מתרגם אלו הן מעשה עגל השני (שמות ל״ב:כ״א) מן ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה עד וירא משה את העם כי פרוע הוא וגו׳ ועוד כתוב

אחר (שם) ויגוף ה׳ את העם וגו׳ מכאן אמר רבי שמעון בן אלעזר אין אדם רשאי להשיב על הקלקלה שמתשובה שהשיב אהרן למשה [פרשו האפיקורסים מעשה דוד ובת שבע לא נקרא ולא מתרגם] והסופר מלמד כדרכו.

כ כל המקראות הכתובות לגנאי קורין אותן לשבח [כגון (דברים כ״ח:ל׳) אשה תארש ואיש אחר ישגלנה] כל מקום שכתוב ישגלנה קורין אותו ישכבנה [כגון (שם) בשחין מצרים ובעפולים] כל מקום שכתוב בעפולים קורין אותו בטחורים וכגון (מלכים ב ו׳:כ״ה-כ״ו) ורובע [הקב דביונים בחמשה כסף (ישעיהו ל״ו:י״ב) לאכול את צואתם ולשתות את מימי רגליהם (מלכים ב י, כז) וישימם למוצאות עד היום] רבי יהושע בן קרחה אומר וישימם [למוצאות] קורין אותו ככתבו מפני שהוא גנאי.

כא כתב הנכתב ליחיד מכנין אותה לרבים אין מכנין אותה ליחיד רבי יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי והמוסיף הרי זה מגדף. תורגמן העומד לפני חכם אינו רשאי לא לפחות ולא להוסיף ולא לשנות אלא אם כן יהיה אביו או רבו.